

Kallis ruoka ohjaa arvovalintoihin

Pellervon taloustutkimus PTT arvioi maaliskuussa, että ruuan kolme vuotta jatkunut halpeneminen päättyi ja hinnat nousivat tänä vuonna 0,8 ja ensi vuonna 1,4 prosenttia.

Päättynyt maatalouden kasvukausi oli kuiva ja paahteinen. Syyskuussa PTT uudisti arvionsa ruuan hinnan kehityksestä. Kuluvan vuoden nousuksi tutkimuslaitos ennusti 1,9 prosenttia ja ensi vuodelle 2,2 prosenttia.

Ruuan kallistuminen näkyy kuluttajaintojen lisäksi julkisissa ateriapalveluissa. Ruuan valmistuksesta ja jakelusta huolehtivat alkatavat vaatia kunnilta korotuksia palkkioihin. Esimerkiksi Turun kaupungin pääosin omistama Arkea Oy on halunnut korottaa hyvinvointitoimialan ruokapalvelujen hin-

toja 13 prosenttia vielä ennen joulua.

Hyvinvointitoimialalla Arkea toimittaa ruokaa vanhus- ja vammaispalvelujen asiakkaille, mielen- ja päihdepalvelujen asiakkaille, eläkeläisille sekä Turun kaupungin henkilökunnalle.

PTT:n esittämien lukujen valossa Arkean esitys on yliampuva. Aterioiden raaka-aineet eivät kallistu yli kymmentä prosenttia kuin mahdollisesti joissakin tuotteissa, joiden tarjonta on tuntuvasti vähentynyt tai joiden hinta on jostain syystä ollut erittäin alhainen.

Turun koulujen ja päiväkotien ruokailut Arkea sai hoitaakseen elokuussa aloitetulla uudella sopimuksella. Hinnankorotuksiin ei näin ollen ole äkkiä suuria mahdolli-

suuksia. Voittoa tavoittelevan yhtiön pitää tehostaa toimintaansa säilyttääkseen katteensa. Toinen mahdollisuus on etsiä säästöjä ruuan raaka-ainekiden hankinnasta.

Ongelma on valtakunnallinen. Voidaan vain arvailla, miten käy julkisten ruokapalvelujen tason ruuan kallistuessa. Turun ja Arkean kohdalla kysymyksen antaa oman sivumakunsa kaupungin tarve pumpata konserniyhtiöltään rahaa osinkoina.

Esimerkiksi kesällä 2017 kaupungin hallituksen konserniarvio päätti konserniohjesta. Sen mukaan Arkea kutsuu välittömästi koolle ylimääräisen yhtiökokouksen, jossa yhtiön hallituksen tulee esittää 5 371 186 euron ylimääräistä osingonjakoa syksyn aikana. Tällaista

Voidaan vain arvailla, miten käy julkisten ruokapalvelujen tason ruuan kallistuessa.

menettelyä kutsutaan piiloverotukseksi. Opetushallitus julkisti pari vuotta sitten vertailun kouluruokailun kustannuksista kunnissa. Oppilaskohtaisten ateriakustannusten päiväkohtaiset erot kuntien välillä olivat hämmästyttävät. Turku oli listalla maan halvimmasta päästä.

Viime vuosina on aika paljon keskusteltu siitä, ovatko kunnat liiaksi korostaneet hintaa julkisissa ruokapalveluissa. Vaatimukset kotimaisista raaka-aineista ja nyttemmin myös lähiruusta ovat voimistuneet. Ruuan kallistuessa kunnissa joudutaan pohtimaan arvovalintoja entistä tarkemmin. Halvimman suosiminen ei enää ole paras vaihtoehto.

ts.paakirjoitus@ts.fi

PÄÄKIRJOITTAJALTA: Eduskuntapuolueet sopivat perustavansa työryhmän pohtimaan uusia konkreettisia keinoja ilmastomuutoksen torjuntaan. Ymmärrettävästi näkemys jo esillä olleista keinosta vaihtelevat, koska

asiantuntijoidenkin joukossa esiintyy erimielisyyttä. Yhteisymmärryksen saavuttaminen uusista toimenpiteistä on tärkeää. Se ei ole mahdotonta, koska peruskysymyksestä vallitsee yksimielisyys.

Osmo Rauhala: Sveitsin elämää ja vähän Saksankin

Syysloma vei tällä kertaa alppimaihin. Kokemus Sveitsin kauniista vuorista oli henkeäsalpaava, jopa niin, että tutuksi tuli myös maan terveydenhoitojärjestelmä. Vuoristokylän terveyskeskuksena toimi yksityinen lääkäriasema, joka hoiti alueen julkiset palvelut. Jonottaa ei tarvinnut, ja tunnin selvitettiin vierarvot ja paineet, keuhkojen kuvaus, ultraäänet sekä hengitysrastuskoe.

Perushoito oli terveyskeskuslääkärin mukaan kaikille sveitsiläisille sama, mutta erikoishoidossa löytyy vaihtoehtoja eri vakuutusyhtiöiden laitoissa. Terveysvakuutus maksaa Sveitsissä keskimäärin 300 euroa kuukaudessa.

Kysyin lääkäriltä, mikä on hänen veroprosenttinsa, ja vastaus oli 15 prosenttia. En kehdannut kysyä palkkaa, mutta sveitsiläisten keskimääräinen tulo on OECD:n tilastojen mukaan 80 694 euroa vuodessa eli 6 724 euroa kuukaudessa. Verojen ja vakuutusmaksun jälkeen sveitsiläiselle jää keskimäärin 60 000 euroa vuodessa elämiseen.

Suomessa ei vakuutusta tarvita, mutta verot maksetaan keski- ja alipalkkoisille jää elämiseen noin 28 000 euroa vuodessa.

Sveitsiläisten elinikä on maailman korkeimpia, ja maassa ollaan tarkkoja ravinnosta ja sen tuotannosta. Joissain maakunnissa yli puolet peltotalasta on jo luomussa tai biodynaamisessa viljelyssä, ja suunnitteilla on kansainvälinen kierrätettyä karjanlannalla. Joka puolella laidunsikin lehmä ja lammaslauvoja siistimässä niityt ja pientareet. Joet ja järvet näytivät kirkkailta runsaasta karjanlannasta huolimatta.

Suvalteveisuus lehmä kohtaan näkyy myös siinä, miten kyljen keskellä navetan seinän takana voi toimia ravintola, ja ihmiset käyvät ostamassa raaka-maitoa suoraan tilojen kylmähuoneista. Kaikkialla toimii pieniä

Kyljen keskellä navetan seinän takana voi toimia ravintola.

juustoloita, lihakauppoja ja leipomoita. Ruoka jalostetaan pitkälle ja laatu tarkoittaa ekologista viljelyä, paikallisuutta ja makua.

Myös metsät näyttivät hoitotilalta. Puupinoja seiso siellä täällä, mutta huolimatta yli 1500 kilometrin autoilusta emme havainneet yhtään avohakkuuta. Emme myöskään eteläisen Saksan puolella, jossa vanha metsä kasvoi runsaasti.

Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan Saksassa kasvaa 3,7 miljardia kuutiota puuta, kun Suomessa vastaava luku on 2,3 miljardia. Jotenkin tajuntani oli vuosikymmenien ajan taottu siitä, miten keskieuropalaiset ovat hakanneet metsänsä ja Suomi on Ruotsin kanssa viimeinen puutoservaatti.

Luvut puhuvat hiukan muustakin: Euroopassa eniten puuta on Saksassa, ja Suomi on vasta viides tässä tilastossa. Saksalaiselta metsähehtaarilta löytyy keskimäärin 321 kuutiometriä puuta ja Suomessa 114 kuutiometriä, joten osataan Keski-Euroopassa säästääkin. Metsäalaa meillä toki on enemmän, mutta hämmästyimme saksalaisen puun määrää ja miten sitä korjataan kestävästi ilman aukkoja. Korkeat puustot loivat upean maiseman kumpuilevien peltöjen seassa.

Kaunis ympäristö tuo myös tuloja. Kävimme Saksassa 15000 asukkaan Fussenissa, josta löytyy nelisenkymmentä hotellia ja majataloa. Muuta tarjottavaa kuin hyvin säilynyt vanhakaupunki linnoinen ja ympäröivä maaseutu metsineen ei paikalla juurikaan ollut, mutta hoidettuna nämä saavat puolitoista miljoonaa turistia liikkeelle joka vuosi.

Kirjoittaja on taidemaalari ja maanviljelijä.

VIIKON VÄITE

Euroopan parlamentin on syytä hyväksyä Britannian EU-erosopimus

Eurooppa-areena. Britannia ja Euroopan unioni ovat saaneet valmiiksi sopimusluonnoksen Britannian EU-eron ehtoista. Britannian hallitus hyväksyi sopimusluonnoksen viime torstaina riitaisten neuvotteluiden jälkeen. Ratkaisu johti muun muassa ministerieroihin. Seuraavaksi erosopimus menee Britannian parlamentin käsittelyyn. Sopimukseen tarvitaan myös Euroopan parlamentin hyväksyntä. Vaikein asia sopimuksessa on Pohjois-Irlannin ja Irlannin rajan pitäminen mahdollisimman matalana. Näillä näkymin Britannian EU-veloitteet jatkuvat vähintään vuoden 2020 loppuun saakka.

Kyllä

Brexitin tulokoe on joulukuussa, kun sopimus tulee brittiparlamentin käsittelyyn. Jos se hyväksytään, EU-ero tulee Euroopan parlamenttiin ensi vuoden alussa. EP ei pistä kapuloita rattaisiin, vaan hyväksyy sopimuksen. Tämän jälkeen asia etenee sutjakkaasti. Brexit toteutuu 29.3.2019. Sopimus saattaa tyrmätä brittiparlamentin vastustukseen. Hallitus kaatuu ja uudet vaalit edessä. Vaalit tuskin tuovat ratkaisua. Brexitissä on kysymys ihmisistä, työpaikoista ja Pohjois-Irlannin rauhan säilyttämisestä. Hankkeen sai liikkeelle Eurooppa-myönteinen konservatiivipääministeri David Cameron, joka halusi tiivistää puolueensa rivit EU-myönteiseksi. Yhden puolueen sisäisestä kiistasta kasvoi EU:n tragedia.

Liisa Jaakonsaari
Europarlamentaarikko
(sd/S&D)

Kyllä

EU sai suurimman osan, lähes kaikki tavoitteet läpi neuvotteluissa. Prosessi täytyy saada EU:n puolelta hallitusti päätökseen. Mikä tahansa muu vaihtoehto toisi Brexitiin entistä enemmän epävakautta, jota ei tässä Britannian sekoilun jälkeen kaivata enää yhtään lisää. EU on tehnyt selväksi myös julkisesti, että olemme täysin valmistautuneita myös siihen, että Brexit ei toteutuisi. EU-parlamentin hyväksynnän jälkeen Brexit-pallo on lopullisesti britteillä.

Petri Sarvamaa
Europarlamentaarikko
(kok/EPP)

Ei

Brexit-sopimuksesta tulee väistämättä Britannian kannalta huonompi kuin nykyinen järjestely, jossa maa nauttii kaikista EU-jäsenyyden eduista mutta on jäänyt ulos monista huonoista integraatiohankkeista, kuten Schengen-alueesta, yhteisvaluutasta sekä yhteisestä maahanmuuttopolitiikasta. On mahdollista, ettei brittiparlamenttikään hyväksy sopimusta, joka käytännössä tekee maasta EU:n vasallivaltion. Toisaalta EU:n näkökulmasta on ymmärrettävää, ettei Britannialle haluta antaa hyvää sopimusjärjestelyä. Tämähän houkuttelisi muitakin jäsenmaita vaatimaan itselleen erityisvapauksia tai jopa lähtemään unionista. Itse pidän Britannian eroa pitkällä aikajänteellä hyvänä asiana, ja toivon sen jarruttavan liittovaltiokohitystä myös EU:ssa. Äänestän todennäköisesti sopimusta vastaan.

Jussi Halla-aho
Europarlamentaarikko
(ps/ECR)

Palstalla käsitellään ajankohtaisia väitteitä Euroopan unionista. Vastajina Suomen europarlamentaarikot, asiantuntijat Euroopan komissiosta, Eurooppa-tutkijat ja Eurooppa-vaikuttajat.

MUUT LEHDET

LÄNSI-SAVO: HUOLESTUTTAVIA TUTKIMUKSIA KOULUMAAILMASTA

"Kuluvalla viikolla on kerrottu kahdestakin tutkimuksesta, jotka antavat aihetta huolestua opetuksen ja oppilaiden tilasta."

"Helsingin Sanomat uutisoi vielä julkistamattomasta tutkimuksesta, jonka mukaan digitaalisuuden lisääntyminen ja oppilaslähitöiset opiskelutodot, kuten niin sanottu ilmiöoppiminen, ovat heikentäneet oppimistuloksia."

"Ongelmat eivät johtune koneista vaan siitä, miten niitä käytetään. Digitaalitekin on hyvä renki, mutta huono isäntä."

"Eilen julkistettu toinen tutkimus kertoo seikasta, joka myös heikentää oppimista. Helsingin yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan kiire ja suorituspainee vaivaavat lapsia ja nuoria, erityisesti tyttöjä."

"Yhteiskunnassa korostetaan suorittamista ja menestymistä, mutta lasten ja nuorten kanssa ei pitäisi mennä liiallisuuksiin."

MAASEUDUN TULEVAISUUS: METSISTYKSEN HETI KISTEILYN KOHTEEKSI

"Suomen hallitus haluaa torjua ilmastomuutosta laajalla metsitysohjelmalla. Lännen Media uutisoi viikonloppuna, että metsitysmahdollisuuksia selvitetään parhaillaan maa- ja metsätalousministeriössä ja ympäristöministeriössä."

"Hallituksen aloite liittyy IPCC:n tuoreeseen ilmastoraporttiin. Se kiirehtii maailman maita leikkaamaan fossiilipäästöjään ja istuttamaan metsää."

"Jopa satojentuhansien hehtaarien metsitys olisi poliittikoimena poikkeuksellisen mittava, ja sillä olisi mittavat talousvaikutukset. Peltoihin kohdistuvana metsitys vaikuttaisi myös maatalouteen ja ruokamarkkinoihin."

"Yksinkertaisinta olisi liittää metsätalous tavalla tai toisella osaksi EU:n päästökauppaa. Jos metsät nähdään yhä enemmän hiilen sitojina tai varastoina, näille uusille tuotteille pitäisi löytää myös hinta. Parhaiten se syntyi markkinoilla."